

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kárpáti Miklós ügyvéd által képviselt felperes neve felperesnek, dr. Szalay Péter ügyvéd által képviselt alperes neve alperes ellen, sajtó-helyreigazítás iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2006. december 11. napján meghozott, 27.P.25.062/2006/3. számú ítélete ellen az alperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 130.700 (százharmincezer-hétszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 45.000 (negyvenötezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felperes kereseti kérelmében az alperes által szerkesztett ... című lap ...-én írott és internetes kiadásában megjelent ... című cikkben foglaltak miatt sajtó-helyreigazítás közzétételére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a cikkben foglaltak megfelelnek a valóságnak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével helyreigazítás közzétételére kötelezte az alperest, mely szerint a perbeli cikkben megjelent írásban valótlanul állították, hogy felperes neve a ... elnöke „túlmenedzselve önmagát hamis adatokat közölt doktori fokozatáról, és hamisan próbálta igazolni magát a tudomány világában, s nem létező PhD-jével vezeti fel önéletrajzeit. Azt a valós tény, hogy felperes neve 1971. novemberében az ...i Egyetemen licenciátust szerzett, abban a hamis színben tüntették fel, hogy az nem felel meg a PhD tudományos fokozatnak és valótlanul híresztelték, hogy a tudományos élet szereplői között jó ideje pletykaként terjed, hogy valami nincs rendjén ... doktorátusa körül. Ezzel szemben felperes neve 1971-ben az akkor hatályos svéd tanulmányi szabályoknak megfelelő, a PhD fokozattal egyenértékű licenciatexamen fokozatot szerezte meg, melyet az ...i Egyetemen belül és a tanulmányi ügyek (pl. kinevezések) során egyenértékűnek tekintettek s tekintenek az 1969-ben bevezetett doktor Sexamen (a PhD svéd megfelelője) tudományos fokozattal, s a felperes neve által szerzett tudományos fokozat nem azonos az 1982-ben bevezetett, PhD felével felérő - szintén licenciatexamennek nevezett - tudományos fokozattal.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte az alperesi lap kiadóját, hogy fizessen meg a Magyar Államnak az illetékhivatal külön felhívására 21.000 forint eljárási illetéket, a felperesnek pedig 15 napon belül 20.000 forint perköltséget.

Az ítélet indokolásában hivatkozott a Ptk. 79. § (1) bekezdésében foglaltakra, a Legfelsőbb Bíróság PK 12., 14. és 15. számú állásfoglalásában rögzítettekre, valamint a Pp. 164. § (1) bekezdésére és a 206. § (1) bekezdésére. Rámutatott, hogy a perben az alperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az általa szerkesztett lap ...i számában, hitelt érdemlően, a valóságnak megfelelően tájékoztatta olvasóit a rendelkezésre álló és ellenőrzött tényadatok alapján a felperes tudományos fokozata és az ezzel kapcsolatos tudományos életben előforduló pletyka léte, nem léte tárgyában. Ezen kötelezettségének azonban az alperes csak részben tett eleget.

A felperes tudományos fokozatának minősítése körében azt fejtette ki, hogy az alperes a csatolt iratokkal az erre vonatkozó állítások valóságtartalma igazolása kötelezettségének nem tett eleget, az iratok azt igazolják, hogy a felperes által 1971-ben megszerzett tudományos fokozat nem PhD, azonban a vizsga letételét elbíráló egyetem rendelkezései értelmében ezen tudományos fokozattal azonos értékűnek tekintendő. A 2006. októberi tanulmányi vezetői levélben közölt tájékoztató licenciatexamenről írt része megegyezik az alperes által magyar fordításban is csatolt, az ...i Egyetem Szociológiai Tanszékének tájékoztatójával, mely egyértelműen valamennyi tudományterületre vonatkozó támpontokat nyújt a tájékozódásra vágyó érdeklődőnek a tudományos fokozatokat felsoroló részében. A társadalomtudományok területe mellett „puszta” tudományként nyilvánvalóan a természettudományok területét jelöli és tartalmaz elnevezést a művészeti tudományok területét illetően is a LSSc. rövidítést említő részében, ezt nem lehet akként értelmezni, hogy csak a társadalomtudományok területére vonatkozna a régi licenciatexamen PhD-vel azonos egyenértékéről való egyetemi rendelkezés. Ilyen

különbségtételt az iratok nem tartalmazzak, tehát ezt a bíróság sem értelmezhetette ekként. Az alperes a nem neki címzett,

de bizonyítékként csatolt a svéd egyetem szilárd fizika tanszéke oktatójának levelét kérte annak bizonyítékként figyelembe venni, hogy a felperes által szerzett tudományos fokozat nem PhD, hiszen a levél is tartalmazza, hogy a felperes PhD fokozatot ...ban nem szerzett, vizsgáját záróvizsgaként tette le, amely vizsga licentiatexamen, ami köztes fokozat a PhD megszerzése felé vezető tanulmányi úton. Ezt az érvelést sem osztotta az elsőfokú bíróság, mert az kétségtelen, hogy a felperes nem szerzett Svédországban PhD fokozatot, azonban egy olyan vizsgát tett le 1971-ben, amely licentiatexamen elnevezéssel illetett tudományos fokozatot eredményezett. Ezen fokozat elnevezése azonos az alperes által csatolt levelekben is említett licentiatexamennel, azonban a felperes által csatolt tanulmányi vezetői tájékoztató szerint csak 1982-től bevezetett tanulmányi rendszerben volt ez megszerezhető, azonban csak az elnevezés azonos, mert az egyetem egyértelmű tájékoztatója alapján az új, azaz 1982-es rendszer bevezetése előtt megszerzett licentiatexamenek a PhD-vel azonos értékűek, míg az ezt követően két év tanulmány vagy nyolcvan kreditpont megszerzésével megszerezhető licentiatexamen félút a PhD megszerzése felé.

Megállapítható volt, hogy a régi és az új licentiatexamenek között különbséget kíván tenni a svéd felsőoktatási intézmény, és mivel a felperes által szerzett fokozat az új licentiatexamen bevezetése előtti időszakból származik, nem keverhető össze az újban szerezhető fokozattal. Az alperesi írás az azonos elnevezésre tekintettel ezzel az új tudományos fokozattal azonosítja a felperes tudományos fokozatát és azt állítja, hogy hamis közléseket tett a felperes önéletírásában, amikor a tudományos fokozatát a PhD-vel egyenértékűnek tüntette fel. Ez az állítás nem valós, mert az egyetemi tájékoztatók szövegéből arra lehet következtetni, hogy a régi rendszerben szerzett tudományos címmel rendelkezve a felperes PhD-vel azonos értékű tudományos fokozattal bír.

Hamis az a beállítás, amely a felperesi vizsga letételét követően bevezetett kreditpontrendszerbe helyezve állítja, hogy a felperesi vizsga végső vizsgaként annak a fokozatnak felel meg, ami a PhD felével felérő, mivel a felperes nem kreditrendszerben végezte tanulmányait, az alperes azt nem igazolta, hogy 1969-ben a PhD svéd oktatási rendszerben történő megszerezhetőségével egyidejűleg a cikkben utalt kreditrendszer is kiépült és ebben a rendszerben szerezte a felperes a tudományos fokozatát. Ezzel szemben a tanulmányi vezetői tájékoztató útmutatást ad tekintetben, hogy a felperesi vizsga letételét követően alakították ki azt a licentiatexament, ami a PhD felével felérő értékkel bír. Az okiratok tartalma alapján a keresetnek adott helyt, megállapítva, hogy valószínűleg a sérelmezett kitételek az önéletírás meghamisítása, a felperes túlmenedzselése körében, és ennek

helyreigazíttatása mellett a való tényeket is közölni rendelte, a keresetnél szűkebb körben.

A felperes tudományos fokozatát illetően a tudományos élet szereplői között fennálló pletyka tekintetében sem tudott eleget tenni az alperes a bizonyítási kötelezettségének, a felajánlott bizonyíték csak azt igazolta, hogy más sajtóorgánumban is megjelent a felperes tudományos fokozata tárgyában írás, azonban az nem azt tartalmazta, hogy vitatottá teszik a tudományos élet szereplői a felperes tudományos címét. E kijelentés valóságtartalma

igazolására tehát ez nem volt alkalmas. Egy sajtóorgánumban megjelent kijelentés leírása önmagában nem bizonyíték, ha az alperesi szerző azt közli, hogy tudományos emberek beszélnek erről a témáról a felperes kapcsán, abban az esetben neki igazolnia kell, hogy ezek az emberek, ebben a tárgykörben nyíltan vagy burkoltan ilyen tartalmú megjegyzéseket tesznek.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint rendelkezett.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Fellebbezésében előadta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az alperes által csatolt levélben foglaltakat, amelyben a svéd professzor asszony azt fogalmazta meg, hogy a licenciátusi fokozat kb. a PhD fokozat fele, köztes lépésnek tekintendő a PhD fokozatért folytatott, diplomát adó tanulmányokon belül, de lehet végső fokozat is. A felperes esetében ez a végső fokozat volt, az ...i Egyetemen PhD fokozatot nem szerzett. A licenciátusi fokozat nem nemzetközileg elismert fokozat, nem PhD fokozat. A bármilyen vizsga egyenértékűségére való utalás hiánya, mivel konkrét személy előmenetelének ügyéről volt szó, egyértelműen az alperes álláspontját igazolja. Arra is rámutatott, hogy a tájékoztatásban nem általánosságban beszélt a professzor asszony a fokozatokról, hanem kifejezetten a felperes ügyében adott tájékoztatást.

Utalt az általa csatolt, „a svéd egyetemi címek és fokozatok fordításai” elnevezésű bizonyítékra, amelyből kitűnik, hogy a licenciátusi fokozat felsőbb szintű, mint a master (magiszter), de nem éri el a PhD (doktori) fokozatot. A régi, azaz az 1971 előtti licenciátus, melyet az adott oldalon LSSc. (réginek) rövidítenek, a PhD-vel egyenértékű. Az elsőfokú ítélet indokolása egyértelműen 1971-re teszi a licenciátusi fokozat megszerzését, míg a későbbben idézett dokumentum csak az 1971 előtti licenciátust tekinti egyenértékűnek a PhD fokozattal.

Mindezek az iratok bizonyították, de legalább is okszerűen valószínűsítették az alperes által állítottakat, így a bizonyítás eredményre vezetett. Utalt arra, hogy ezek a bizonyítékok az első tárgyaláson rendelkezésre álltak, amennyiben az elsőfokú

bíróság nem tudott a teljes bizonyosság álláspontjára helyezkedni, akkor a Pp. 344. § (2) bekezdése utolsó fordulata alapján el kellett volna halasztania a tárgyalást és ki kellett volna kérnie a per főtárgya tekintetében a megfelelő svéd hatóság vagy egyetem, illetve a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismerésében hatáskörrel rendelkező magyar hatóság vagy egyetem megerősítő álláspontját. Ezt azonban az elsőfokú bíróság elmulasztotta és a nyilvánvaló tények ellenére alperes terhére hozta meg marasztaló határozatát. Ez felveti azt a lehetőséget is, hogy a másodfokú bíróság az ítéletet hatályon kívül helyezze és új eljárás lefolytatását rendelje el. A cikkben jelzett internetes címen elérhető felperesi önéletrajzban a felperes magát dr. felperes neve „PhD”-ként jelzi, ez a megjelölés kétségtelenné teszi, hogy a felperes magát PhD fokozattal írja le, amiből az olvasó vagy érdeklődő számára az tűnik ki, hogy PhD fokozatot szerzett. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság abban a kérdésben, hogy a felperes nem állítja magáról, hogy PhD fokozattal rendelkezik. „A svéd egyetemi címek és fokozatok fordítása”

elnevezésű bizonyíték hivatkozott részében csupán az LSSc. rövidítés PhD-vel fennálló egyenértékűségéről beszél, az 1971 előtti licenciátus vonatkozásában, de nem említi a felperes által a természettudományok körében szerzett LSSc. minősítést, mint a PhD fokozattal egyenértékűt. Ezt a körülményt a felperes által tett homályos, valószínűsítő utalás alapján az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta.

Álláspontja szerint legalább okszerűen valószínűsítette azt a kifejezést is, hogy pletyka terjed a felperes doktorátusának problémáival kapcsolatban a hazai tudományos élet szereplői között, a per anyagaihoz csatolt ...ban megjelent ...i cikkben foglaltakkal. Az kommunikációs vezetője a cikk szerzőjének érdeklődésére kétértelműséggel válaszolt. Ilyen módon nem kérdőjelezhető meg, hogy a sajtó munkatársa a megfelelő, gyors, hiteles és pontos tájékoztatás törvényi követelményének megfelelően járt el. A pletyka meglétét az is valószínűsítette, hogy az alperestől független személy érdeklődött a cikk megjelenése előtt az ...i Egyetemen a felperes előmenetele vonatkozásában, és erre válaszolt a professzor asszony a becsolt levelében. Ezt is figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság.

A felperes nem nyilatkozott a bizonyítékok feltárását követően arról, hogy az ...i Egyetemen szerzett minősítése vonatkozásában kérte annak honosítását illetve erre az elsőfokú bíróság sem hívta fel. Három jogszabályi rendelkezés jöhetett ebben az időszakban számításba, a 8/1963. MM rendelet, a 47/1995. Kormányrendelet, továbbá a 2001. évi C. törvény. A felperest semmi nem akadályozhatta abban, hogy képesítésének elismerése tárgyában eljárjon, ezen eljárást azonban mégsem kezdeményezte, ami szintén valószínűsíthetően a pletyka alapjául szolgálhatott és alátámasztja a cikk következtetéseit is.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdésének a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül. E körben azt állapította meg, hogy az alperes fellebbezése alapos a következők miatt.

A felperes kereseti kérelmét a Ptk. 79. § (1) bekezdésére alapította, amely szerint, ha valakiről folyóirat, időszaki lap valótlan tényt közöl vagy híresztel, illetőleg való tényeket hamis színben tüntet fel, követelheti olyan közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlemény mely tényállása valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények.

A felperes kereseti kérelmében annak a valótlan állításnak a helyreigazítását kérte, miszerint önmagát túlmenedzselve, hamis adatokat közölt volna a doktori fokozatáról és hamisan próbálta nem létező tudományos fokozatával igazolni magát a tudomány világában. Kifogásolta azt is, hogy azt a valós tényt, hogy 1971. novemberében az ...i Egyetemen licenciátust szerzett, abban a hamis színben tüntette fel a lap, hogy ez nem felel meg a PhD tudományos fokozatnak.

A perben a felperes azt elismerte, hogy önéletrajzában az szerepel, hogy PhD fokozattal rendelkezik, azonban előadása szerint az önéletrajzot nem maga, hanem az egyetem készítette.

Az eljárás során becsatolt iratokból a következő volt megállapítható.

Az ...i Egyetem 2006. október 24-i, ... által aláírt tájékoztatás szerint 1972. december 31-éig alkalmazták a régi licenciátusi vizsgát. 1969. júliusában vezették be a doktori vizsgát, amely angolul PhD. A levél ezt követően azt tartalmazza, hogy az egyetemen belül és a tanulmányi ügyek, pl. a kinevezések intézése során a régi licenciátusi vizsgát a doktori vizsgával egyenértékűnek tartották.

Ez a szavak általánosan elfogadott jelentése értelme szerint azt fejezi ki, hogy maga az ...i Egyetem az egyetem berkein belül tekintette egyenértékűnek a régi licenciátusi vizsgát a doktori vizsgával. Tekintettel arra, hogy korábban az egyetemen a tájékoztatás szerint nem volt lehetőség doktori vizsga megszerzésére, amely a PhD végzettséget eredményezi, így értelemszerű, hogy az egyetemen megszerezhető legmagasabb végzettséget a belső ügyekben egyenértékűnek tekintették a doktori vizsgával. Azonban hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy csupán az egyetemen belüli viszonyokban fogadták el azonos értékűnek ezt a végzettséget.

Utal arra is a levél, hogy az új licenciátusi vizsga, amit 1982-ben vezettek be, az csupán a doktori vizsga felét jelentette, és az nem egyenértékű az új doktori vizsgával.

... 2006. szeptember 5-i levelében azt a tájékoztatást adta, hogy a felperes a tanulmányait ...ban 1971. november 19-én a filozófia licenciátusa fokozatszerző vizsgával fejezte be, amely nem PhD fokozat. Tanulmányait a felperes szakdolgozattal zárta.

..., az ...i Egyetem Mérnöki Tudományok Kara Oklevélszerző Tanulmányok igazgatójának 2006. május 11-i tájékoztatója szerint a felperes 1971-ben licenciátusi szakdolgozatot készített, rögzítette azt is, hogy a felperes az ...i Egyetemen PhD fokozatot nem szerzett, a licenciátusi fokozat nem nemzetközileg elismert fokozat és nem PhD fokozat.

A Szociológiai Tanszéken megszerezhető egyetemi fokozatokról szóló tájékoztató szerint a régi, 1971. előtt szerzett licenciátus egyenértékű a Phd-vel, és ezt L.SSc-nek rövidítették, ami a társadalomtudományok területét érintette.

A fentiek alapján azonban megállapítható, hogy a felperes licenciátusi végzettségét 1971. novemberében szerezte meg, L.Sc (természettudományokra vonatkozó) minősítéssel, amelyre a fenti ismertetés nem terjedt ki.

A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a PhD fokozat egy nemzetközi fokozat, amelynek megszerzéséhez négy év tanulmányi időre és egy doktori vizsgára van szükség. Ezzel szemben a felperes által elvégzett régi licenciátusi vizsga két év tanulmányi időt vett

igénybe és ezt követően szakdolgozattal zárult a tanulmányi folyamat. Ebből eredően sem felelhet meg a régi licenciátusi vizsga nemzetközi értelemben a PhD fokozatnak.

Az az egyetem belső ügyéhez tartozó kérdés, hogy a tanulmányi ügyek, kinevezések kérdésében úgy tekintette a régi licenciátusi vizsgát, mint a doktori vizsgával egyenértékű végzettséget, de ez nyilvánvalóan nem jelenti azt, hogy a rövidebb időtartamú képzés és a tanulmányi idő szakdolgozattal történő lezárása a nemzetközileg elfogadott PhD fokozat megszerzését eredményezné.

Utal arra a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy a felperes nem szerzett PhD fokozatot.

Az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a felperes nem állította azt, hogy ezzel a végzettséggel rendelkezik, nem helytálló, mivel a felperes által a fellebbezési eljárásban elismerten ez szerepel az önéletrajzában, és éppen ezt kifogásolta a perbeli cikk is.

A Legfelsőbb Bíróság PK 14. számú állásfoglalása értelmében a sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani.

A másodfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelésével megállapította, hogy az alperes a

perben bizonyította, hogy a felperes nem rendelkezik nemzetközileg elismert PhD fokozattal, így a perbeli cikkben azzal nem állított valótlanul az alperesi lap, hogy a felperes hamis adatokat közölt doktori fokozatáról, illetve hamisan próbálta igazolni magát nem létező tudományos fokozatával. A perbeli írás nem tüntette fel hamis színben a valóságot, tekintettel arra, hogy a peradatokból kitűnik, hogy az ...i Egyetemen szerzett licenciátus nem felel meg a PhD tudományos fokozatnak.

A felperes által a fellebbezési eljárásban becsatolt okirati bizonyítékok nem feleltek meg a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltaknak, ezért azt a másodfokú bíróság a jogvita elbírálásánál nem vehette figyelembe, mindemellett megjegyzi, hogy annak tartalma sem támasztotta alá a felperes által állítottakat.

Tekintettel arra, hogy a doktorátus léte, illetve megszerzése körében ezt a két közlést sérelmezte a felperes, a továbbiakban a valóság körében közzétenni kért tények vizsgálata szükségtelen volt, tekintettel arra, hogy a cikkben közöltek valóságtartalma a per tárgyává tett kitételek vonatkozásában megállapítható volt.

A felperes azt a közlést is kérte helyreigazíttatni, hogy a tudományos élet szereplői között pletykaként terjedt, hogy valami nincs rendben a doktorátusa körül. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy mivel a PhD fokozat megléte nem nyert bizonyítást felperesi részről, míg az alperes ennek ellenkezőjét megfelelő módon alátámasztotta az eljárás során, ezért a felperes által ebben a körben kifogásolt közlés az alperesi lap részéről olyan véleménynyilvánításnak minősül, amely körében helyreigazításnak nincs helye, figyelemmel arra is, hogy a témával nem csak az alperesi lap foglalkozott.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság az elsőfokú és a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra. A másodfokú bíróság az alperes perkölségének megállapításánál figyelembe vette a perben számlával igazolt 94.700 forint ténylegesen felmerült fordítói díjat.

Budapest, 2007. március 22.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.
a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k. Győriné dr. Maurer Amália s. k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő